

NEDOVOLJENE GRADNJE

Kako »črn« je naš Bežigrad

V naši občini je nedovoljeno zgrajenih 420 stanovanjskih objektov, 140 garaž, 12 delavnic oz. skladišč, 66 dvo-riščnih in gospodarskih objektov in 105 adaptacij, prizidav in nadzidav. Če »črnim« številkam dodamo še 175 barak v Tomačevem, potem lahko rečemo, da je naš Bežigrad precejšnji »črn« madež v beli Ljubljani.

Vzpodbudno ob teh podatkih je le dejstvo, da »črno« zgrajeni stanovanjski objekti v zadnjih letih ne naraščajo tako skokovito, saj je njihovo število od 405 leta 1978 do letošnjega leta naraslo le za 15. Nedovoljeno zgrajene stanovanjske hiše najdemo tako v Tomačevem (108), Stožicah in Mali vasi (13), Savljah in Klečah (26), Črnučah (83), Nadgorici, Ježi, Brodu (36), Podgorici, Šentjakobu (62), Brinju, Beričevem (39), Vidmu, Dolu, Zaborštu (36), Podgori, Zajelšah (11) in Klečah pri Dolu (6).

S temi dejstvi in pa seveda s problemom, kako nedovoljene in črne gradnje v naši občini odpraviti, sta se na svojih sejah srečala Svet za spremljanje in razvijanje krajevnih skupnosti in Svet za varstvo okolja prostora in za urbanizem pri predsedstvu konferenca občinske organizacije SZDL Ljubljana-Bežigrad. Ko sta oba organa ocenjevala vzroke za takšen položaj, so omenila neorganizirano in neučinkovito inšpekcijsko službo, neustrezno in pomanjkljivo zakonodajo in nenazadnje tudi nedisciplino in nespoštovanje zakonitosti posameznih graditeljev.

TRI KATEGORIJE ČRNIH GRADENJ

Ker seveda vseh nedovoljenih gradenj ne gre metati v en koš, so se člani obeh svetov strinjali s predloženo razvrstitvijo objektov, po kateri so v prvi kategoriji tisti objekti, za katere bodo lahko graditelji dobili lokacijsko dovoljenje, v drugo kategorijo spadajo objekti, za katere ni mogoče dobiti lokacijskega dovoljenja, vendar lahko njihovo odstranitev še odložimo in v tretji kategoriji so objekti, ki jih je treba takoj odstraniti.

Po podatkih urbanistične inšpekcije je v naši občini približno 320 nedovoljeno zgrajenih stanovanjskih objektov, ki so jih občani uporabljali pred aprilom 1978. Okoli 120 objektov je na območju ožjega in najožjega varstvenega pasu vodnih virov v Ljubljani (Savljah, Tomačevo, Brod), ki jih zakon uvršča med tiste objekte, ki bi jih morali takoj odstraniti. Okoli 30 objektov ne bo mogoče razvrstiti v omenjene kategorije, dve tretjini ostalih objektov bo mogoče legalizirati, tretjino pa bo mogoče uvrstiti v tisto kategorijo, katerih rušenje lahko odložimo za določen čas.

Omenjena sveta pri predsedstvu SZDL sta se srečala še

z naslednjimi zanimivimi, pa vendar bolečimi dejstvi. Večina objektov, ki jih je možno legalizirati, je že priključenih na javne komunalne naprave zato pa njihovi lastniki niso zainteresirani, da bi pridobili lokacijsko in gradbeno dovoljenje, s tem pa tudi niso »navdušeni« nad plačilom vseh komunalnih in drugih zakonsko določenih prispevkov. Zato so člani obeh svetov menili, da je treba najti ustrezne ukrepe in enostavno prisiliti črnograditelje, da bodo plačali zakonsko dogovorjene prispevke, ker so v nasprotnem primeru, kot je zelo jasno rekel nekdo od razpravljalcev, »pošteni« državljani, ki za gradnjo svojih hiš pridobe vso dokumentacijo, vsa potrebna dovoljenja in plačajo vse sprejete obveznosti v neenakopravnem položaju in tako daje naša družba črnograditeljem le potrebo. Ker je precej nedovoljenih gradenj tudi na ožjih varstvenih pasovih pitne vode, s katerih dobiva vodo celotna Ljubljana, so člani sveta menili, da bi morale tudi ostale ljubljanske občine solidarno prispevati del sredstev za odpravo nedovoljenih in barakarskih naselij in tako Ljubljani zagotoviti še naprej zdravo in čisto pitno vodo.

Zato sta oba sveta tudi podprla prizadevanja našega izvršnega sveta, da do konca aprila pripravi točen popis vseh nedovoljenih gradenj v naši občini, prav tako pa tudi, da sprejme ustrezne ukrepe, s katerimi bodo lastniki nedovoljenih gradenj, ki jih lahko legaliziramo, poravnali vse družbene obveznosti.

V. G.

MLADI IZ NEUBERGERJEVE ULICE

Poprijeli za čopiče in metle

Mladina je takšna, mladina je drugačna. Kolikor nam najdejo dobrih strani, nam najdejo tudi slabih. Vendar mi se ne damo. Mladinci našega okoliša ali sedanjega Mladinskega ak-tiva Neubergerjeve 2 in 4 ter Črtomirove 3 in 5 smo sklenili, da dokazemo, da smo tudi mi koristni.

Začelo se je z mizo za namizni tenis; kupili smo jo z lastnimi sredstvi. Z novo mizo pa so prišli tudi novi problemi. Kam z mizo, kadar ne igramo? V bloku Neubergerjeve 2 smo našli edini primerni prostor, toda stanovanjci so v začetku nasprotovali. Za pomoč smo zaprosili OO ZSMS naše krajevne skupnosti, ki nam je pomagala pri sestavljanju prošnje za pridobitev sobe. V prošnji smo navedli, da bomo čistili zelenice in v zimskem času odstra-

njevali sneg s pločnikov. Tako smo morali prvič poprijeti za delo. Naprej ni bilo težko. Prvo delo nam je ponudila KS Boris Ziherl in sicer beljenje enega izmed prostorov v njihovi stavbi. Za nagrado smo dobili material, s katerim smo prebelili in olepšali našo sobo. Prišli smo do spoznanja, da bomo z delom tudi nekaj dosegli. Zato nismo popustili in že naslednji mesec smo se dogovorili za barvanje uličnih svetilk v naši

krajevni skupnosti. Zaslužili smo prvi denar in ga naložili na hranilno knjižico. Temu je sledila pogodba s Komunalno skupnostjo o enoletnem čiščenju zelenic. Nedavno pa smo se udeležili tudi tekmovanja za čisto okolje, na katerem smo dobili denarno in knjižno nagrado.

Vendar smisel dela nismo iskali le v pridobivanju finančnih sredstev, temveč smo se tudi veselili, če je naše delo dobilo lep odziv v javnosti. Tako smo pripravili lutkovno predstavo ob novem letu za naše najmlajše, katere je obiskal tudi dedek Mraz. Celo leto smo pridno delali in na koncu zbrali toliko sredstev, da smo lahko odšli na enotedenski smučarski izlet. Sedaj že planiramo skupne letne počitnice, vendar tudi na delo nismo pozabili.

KRAJEVNA SKUPNOST IVAN KAVČIČ

Predlogi za rešitev parkirišč

V novem naselju BS-3 so končani in vseljivi vsi stanovanjski bloki, v gradnji pa so še stanovanjske stolpnice ob Hošimihovi ulici. Skupaj bo v naselju 2480 stanovanj. Če upoštevamo, da bo imela skoraj vsaka družina en avtomobil, je potrebno toliko parkirišč. V naselju pa je parkiranje popolnoma neurejeno. Mnogo prostora, predvidenega za parkirišča, zasedejo gradbena podjetja. Lastniki osebnih avtomobilov izkoriščajo za parkiranje vsak razpoložljiv prostor med stanovanjskimi bloki, tudi na prostorih, ki so namenjeni za peš poti in za otroška igrišča.

Po dograditvi stolpnic bo skupaj okoli 800 parkirnih mest. Od tega bo v enem garažnem objektu, ki je v gradnji, 180 parkirnih mest, toda za odkup teh garažnih boksov je premalo interesentov (seveda zaradi visoke cene - čez 150.000 dinarjev).

Krajani so izoblikovali predlog za tekoče srednjeročno obdobje:

- Izdelati je treba urbanistični načrt za območje vzhodno od Hošimihove in Vojkove ulice, na katerem je predvidena izgradnja novega stanovanjskega naselja in centralnega štadiona. V tem načrtu je treba predvideti ustrezno šte-

vilo parkirnih mest, garažnih objektov ali garažne hiše.

- Zagotoviti izgradnjo garažnih objektov ob vseh ulicah v naselju BS-3, vendar doseči sprejemljivo ceno za garažni boks. S tem bi se zmanjšalo pomanjkanje parkirnih prostorov od 1672 na 1288 mest.

- Zagotoviti čimveč parkirnih prostorov na zemljišču vzhodno od Hošimihove in Vojkove ulice.

- Zgraditi garažno hišo v bližini naselja BS-3, ker na zemljišču vzhodno od Hošimihove ulice verjetno ne bo možno zagotoviti 1288 parkirnih mest. IVAN ŠUČUR

V spomin

VERA MORETTI

Eno svojih zadnjih aktivističnih nalog je opravljala v odboru združenja borcev NOV krajevne skupnosti Brinje. Bila je predsednica komisije za razvijanje tradicij naše revolucije. Ni hodila samo na seje in nikoli ni bila »oficijalna diskutantka«. Vleklo jo je med mlado generacijo, v šolo, k mladincem, pionirjem, tabornikom. Seznanjala jih je z vzori iz našega narodnoosvobodilnega boja in z njegovimi etičnimi prvinami ter organizirala srečanja z borci, ki si znajo z živo besedo utreti pot v mlada srca in jim krepiti ljubezen do socialistične domovine. Vsak njen nastop je mladim pomenil doživetje, saj jim je znala nevsiljivo in prepričljivo povedati, da ves naš razvoj in njegova nadaljnja smer temeljita na desetletja trajajočem revolucionarnem boju delavskega razreda in komunistične partije, v katerem je zlasti obdobje NOB bogata zakladnica spodbud in zgledov za današnji in prihodnji čas.

To je bila tovarišica Vera Moretti, borka in aktivistka NOV ter neustrahovana družbenopolitična delavka. Bila je... Boleče zvenita ti dve besedi, kajti pred kratkim jo je iztrgala iz naših vrst dolgotrajna, zahrbtna bolezen...

Njena borbena pot se je začela že zdavnaj, ko je bila še dijakinja. Postala je skojevka, zato so jo izključili iz gimnazije. Po sovražni okupaciji se je z dušo in srcem pridružila narodnoosvobodilnemu gibanju. Delala je v ilegalni tiskarni v Novem mestu in že leta 1942 odšla k partizanom. Doživela je veliko hudega in tudi lepega, a najrajši se je spominjala skojevskega tečaja, ki se ga je udeležila po nalogu okrožnega komiteja. »Kako lepo je bilo takrat, kakšno tovarišstvo je vladalo med nami in kako sem bila srečna!« je včasih pripovedovala. Po kapitulaciji Italije je postala sekretarka SKOJ novomeškega okrožja. Bila je prijazna, nežna dekle, a ni nikoli klonila pred stalno grozoto nevarnostjo sovražnikovih »hajk« in je zgledno vodila skojevsko organizacijo.

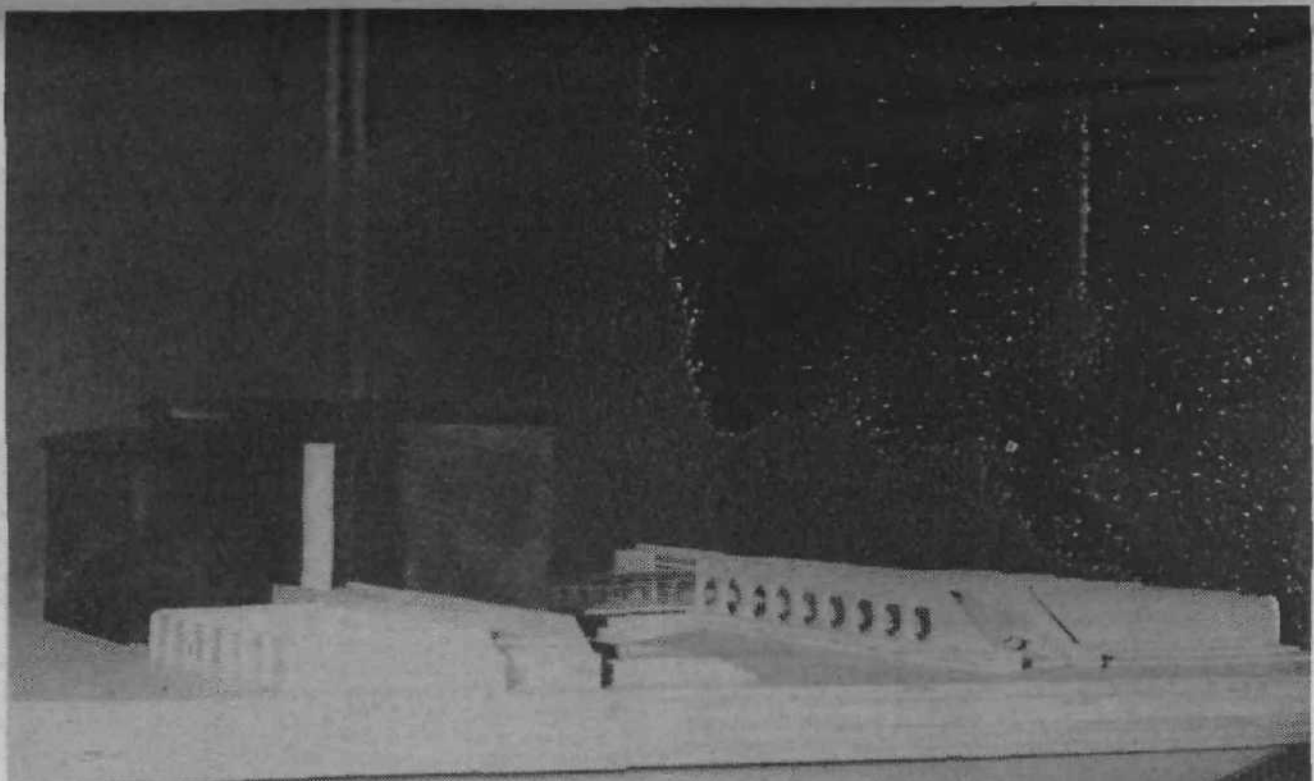
Po osvoboditvi je študirala in postala inženirka strojništva ter se naposled posvetila pedagoškemu delu. Iz srca je dajala mladim - tako v šoli kot zunaj nje - kar je imela najboljšega in najlepšega...

Lansko leto ob tem času je začela pripravljati izlet članov našega združenja na Pohorje, k spomeniku Pohorskega bataljona. Izlet je bil v zgodnji pomladi, a nje ni bilo na zbornem mestu. »Kje je?« smo se spraševali. »Bolna je, ne more,« je šel šepet od ust do ust. Bilo nam je mučno, a tolažili smo se z misijo, da ji bo odleglo in da je v duhu z nami. Potem, ko si je malo opomogla, je začela delati kakor prej.

Takšna je bila in takšna je ostala kljub nekaj bridkim ranočaranjem, ki jih je morala doživeti kot marsikdo izmed njenih tovarišev in tovarišic.

Zadnjičkrat je bila na seji odbora borcev NOV krajevne skupnosti Brinje malo pred novim letom. Na dnevni red je prišlo tudi težko in govorljivo vprašanje nadaljnega opravljanja nalog vodje komisije za razvijanje revolucionarnih tradicij. Vsi smo uprli oči vanjo, v njen izklesani, rahlo smehljajoči se obraz, kjer je že rahlo odseval lesk bližajoče se smrti. Odgovorila je: »Dokler bom mogla, bom delala.«

Naše Vere ni več... Kaj bi dali, da bi bila še med nami!
FRANCE ŠUŠTERŠIČ

Maketa novih objektov, ki bodo zrasli na Kardeljevi ploščadi ob Gradbeni tehniški šoli.

GRADBENA TEHNIŠKA ŠOLA

Telovadnico načrtali kar v »domači hiši«

Pri Gradbeni tehniški šoli bodo zgradili telovadnico. Projektirala jo je skupina profesorjev. Le-ti so mentorji učencev, ki so pomagali pri projektiranju na internem natečaju.

Skupino so osnovali v lanskem šolskem letu. Zajema učence, ki so pokazali talent in nagnjenje za to delo (pogoj je bil, da so bili brez nezadostnih ocen). Predvsem učenci 4. letnikov se tako vključujejo v projektivno delo in se s tem neformalno usmerjajo na fakulteto ali pa v projektantsko organizacijo. Sodelovali so na več natečajih.

Dobili so I. nagrado za idejno rešitev poslovne zgradbe krajevne skupnosti Stožice in Vodnogospodarskega podjetja Hidroinženiring ter prvo nagrado na natečaju za izdelavo plakete in diplome nagrade Ivana Kavčiča.

Mentorji skupine so bili sprva dipl. inž. arh. Andrej Brebec, dipl. inž. arh. Matjaž Dolenc in dipl. inž. arh. Jože Motoh, v zadnjem času pa sodelujeta tudi dipl. inž. arh. Branka Paulik in dipl. inž. gradb. Miloš Paulik (pri natečajih).

O novi telovadnici nam je dipl. inž. arh. Jože Motoh povedal:

»Objekti so naslednji: telovadnica, delavnica, športni objekti in zaklonišče za 800 ljudi.«

»Ali bo telovadnica namenjena samo učencem GTŠ? Bo dostopna tudi drugim občanom?«

»Osnovni namen je, da bi bili ti objekti rekreacijski center za občane. Šola bi se s tem bolj povežala s terenom, mladini bi nudili več možnosti za zabavo in rekreacijo.«

»Kakšna bo notranja ureditev?«

»Pri telovadnici smo upoštevali najnovejšo stvar: elastični

pod - pulastic, pregrajevanje velike dvorane bo omogočeno z dvignimi stenami na električni pogon, obloga sten bo do višine dveh metrov iz posebne polietilenskega regenerata, ki bo prekrit z gladko, mehko oblogo.«

»Kdaj bodo začeli graditi?«

»Idejni projekt bo narejen letos, graditi bi začeli v letu 1982. V prvi fazi bo to zgradba trakta, delavnice in učilnic. Ves objekt bo meril 6000 kv. metrov, celotna investicija velja približno 11 starih milijard dinarjev. O financah je bil sklenjen samoupravni sporazum.«

KARMEN MAKARI